Kertész Ákos

A dualizmus, mint a gyalázat ideológiája

Dualizmus azt jelenti: kettősség. Én egy speciális kettősségről beszélek, amely sokak szerint az öntudattal, halhatatlan lélekkel rendelkező, isten képére teremtett EMBER, és a TERMÉSZET között áll fönn.

A történelem legnagyobb és legtömegesebb szenvedése a szemünk előtt zajlik, csak a dualizmus hamis eszméje mögé bújva nem nézünk oda.

Úgy is fogalmazhatnék: amiről szó van, az a történelem legnagyobb állatkínzása, de ha már én fogalmazok, hadd mondjam inkább azt: élőlény-kínzása. És azért nem nézünk oda, mert teljes mértékben felelősök vagyunk érte, sőt, teljes mértékben a haszonélvezői is vagyunk.

Ideje fölismernünk, hogy az állatok ipari léptékű tenyésztése nem csak ökológiai és etikai, hanem egyenesen politikai probléma is. Miért? Azt szokás mondani, hogy a modern embert, de különösen az identitását – és ezáltal nagy részben magát a modernitást is – az a fajta ***dualizmus*** hozta létre, amely azt föltételezte, hogy csakis az emberek rendelkeznek öntudattal.

Ez ab start nem igaz. De az sem, hogy ez a modernitáshoz lenne köthető.

Az ember az utolsó száz évben megnövekedett lélekszáma (hat és fél milliárdnál tartunk!) és szükségletei miatt irgalmatlanul felfokozta a természet legyőzését, kizsigerelését, és a dualizmus elméletével takarózott. Yuval Noah Harari izraeli történész-filozófus szerint előtte sem volt egy leányálom az ember kapcsolata a természettel, de ennek a dualizmusnak a tudatosodása által elszabadult a pokol. Nem szadizmusról van szó; tudatos apátiáról, érzéketlenségről.

Ez most a legnagyobb problémánk? Igen.

Ez a dualizmus, ez a hamis ideológia ugyanis nem csak ember és állat, ember és természet vonatkozásában működött. A történelem során, ha az emberek egy erősebb csoportja egy másik embercsoport ellen követett el valamilyen kollektív gyalázatot, mindig a dualizmusra hivatkozott, és mindig a vesztes, a megnyomorított (olykor egyenesen kiirtott) csoport rovására. *Mi, persze, emberek vagyunk, de amazok nem*

emberek, tehát velük szemben nem vagyunk kötelesek szolidaritást, empátiát, irgalmat érezni.

Hogy a csirkét miért esszük meg, a Borcsa kutyát miért nem, arra családi körben azt a gyönge magyarázatot szoktam adni, hogy „barátot nem eszünk".

Aki nem akar végzetes ellentmondásba kerülni azzal a meggyőződésével, hogy ember és állat egy bolyból való élőlény, a különböző fajok öntudatának szintje csak fokozati, és nem lényegi, (vagyis a fönt említett dualizmus nem létezik), annak tudomásul kellene venni, hogy nem csak barátot, de egyáltalán: élőlényt sem kéne ennünk.

A világot nem mi teremtettük, de aki teremtette, erkölcsöt elfelejtett a természetbe teremteni.

Az erkölcsöt az ember találta ki saját használatra, mert nélküle nem lett volna képes közösségben, társadalomban élni: halomra gyilkolták volna egymást. Az állatokat ösztönük vezérli. Ösztönösen nem falják föl fajtatársaikat, ha ez az ösztönük hiányozna, a szóban forgó faj nem is létezhetne. Az emberből ez az ösztön hiányzik, ezt helyettesíti a morál. Miért hiányzik? Ez az agykérgi funkció nem alakult ki. (lásd: Knoll József: Az emberiség jövője: A társadalomteremtő agykérgi mechanizmusok elemzésére épített jövőkép.)

A morál legmagasabb szintje szerintem az, amit a názáreti Jézus hirdetett. De, amit a természetben találunk, hogy az élőlényeket a táplálkozás láncolata köti össze, és e láncolat csúcsán fejlett tudata és eszközei (technikája) révén az ember áll, az nem tekinthető erkölcsnek.

Hogy az ember tehát minden ragadozó legragadozóbbika, az tény. Hogy neki kellene először lemondania a ragadozásról – ez viszont már erkölcsi kérdés.

Néhány vegetáriánus (vagy „vegás") különctől eltekintve ez senkinek sem jut eszébe; közülük is a legtöbben nem morális, hanem egészségügyi okokból nem esznek húst. Ezek a szórványos tiltakozók semmi hatással nincsenek a vágóhidak, de elsősorban a csirkegyárak irgalmatlan technológiájára.

Csakhogy a növények is élőlények. A táplálkozás láncolata kissé kusza láncolat, mert az antilop, ugye, füvet eszik, az antilopot viszont az oroszlán vagy a krokodil… de ki eszi meg a krokodilt? Vagy az oroszlánt? És kit evett meg a fű?

Hogy a fű kit evett meg, nem tudom, de az oroszlán vagy a krokodil fölött az embernek van hatalma, ha nem is eszi meg, meg tudja őket ölni. És a krokodil nem tudja megölni az embert? Alkalomadtán dehogynem (baleset), az erőviszonyok mégis az ember javára dőlnek el.

A „láncolatról" ***csak átvitt értelemben*** beszélünk, ez nem olyan lánc, mint amilyet az ipar készít egyforma láncszemekből. Az embert akár meg tudja ölni egy szúnyog is.

Már csak azért is érdemes figyelemmel kísérni az erre vonatkozó kutatásokat, mert kiderül belőlük, hogy valamikor csakugyan harmonikusabb volt az ember és a természet viszonya, ha ideálisnak soha nem is volt mondható.

Teljes harmónia csak az Édenkertben létezett. Az Édenkertet viszont nem most találták ki gonosz politikusok, az Éden az emberiség kollektív hite abban, hogy Isten nem teremthetett ilyen pocsék világot. Eredetileg minden szép volt és jó, mindent áthatott a szeretet, nem volt erőszak, nem volt gyilkosság, nem volt „táplálkozás láncolata", és egymás mellett legelészett az oroszlán és az őzike, ami azt bizonyítja, hogy az ember mégsem „sárkányfog-vetemény", ha ilyen békésnek képzelte el Isten eredeti világát, melyet a bűnbeeséssel mi rontottunk el, mi, emberek.

(A bűnbeesés elemzésére itt nem vállalkozom, maradjunk annyiban, hogy a ***tudás,*** amitől a mitológia szerint Isten óvta az embert, de az ember mindenáron meg akarta szerezni, tette tönkre a ***paradicsomi állapotokat***.)

Térjünk vissza oda, hogy az ipari fokozatú tenyésztésben élő állatok sorsa az egyik legproblémásabb etikai terület a mai emberiség számára, mivel komplex érzékelésekkel és érzésekkel rendelkező öntudatos élőlények millió élnek és halnak meg egy futószalagon. Harari nyersen kimondja, hogy az állatok a történelem legfőbb áldozatai és legfőbb szenvedői, valamint a velük való emberi bánásmód a történelem talán legnagyobb bűncselekménye.

Hohó! Álljunk meg itt egy baráti szóra! Már meg ne feledkezzünk arról a tényről, hogy a földön az élőlényeket a táplálkozás láncolata köti össze, bár ennek a láncolatnak igencsak képletes mivoltáról föntebb már szóltam. Itt a küzdelem még csaknem egyenlő erők között zajlott, a homo sapiens nem állt még a táplálék lánc csúcsán. (Hogy mennyire tapogatózunk még a terminusok között is, mutatja a képzavar: lehet a láncnak csúcsa?)

A homo sapiens megjelenése idején arányaiban még legalább annyi állat falt föl embert, ahány állatot az ember evett meg. Később az ember esze és szerszámai és társadalom-alkotó képessége révén megerősödött, és a tápláléklánc csúcsára került. De ez nem a dualizmust bizonyítja, ellenkezőleg: éppen azt, hogy minden élőlény egyetlen entitás; ha az ember egy állatfaj, akkor minden állat egy *emberfaj* (így

leírva a tétel reciprokja furcsa, mi?!), a különbség közöttük tehát nem minőségi, hanem mennyiségi, más szóval: ***fokozati.*** Tessék föllapozni Darwint.

Egy kisázsiai pásztornép, a zsidó, jó ötezer éve, minden tudományos ismeret nélkül, kizárólag spekulatív alapon fölfedezte, hogy a létező világ egynemű, így hát tücsök és bogár, nappal és éj, ember és állat, nyár és tél, nap és hold nem külön entitások, semmi nem indokolja, hogy mindnek külön-külön istene legyen. Így talált rá a zsidóság az egyistenhitre – amiért aztán a többi egyistenhívő, aki a monoteizmust éppen tőle vette át: a kereszténység meg az Iszlám, a lehetőségek végső határáig „*hálás"* is volt a zsidóságnak.

Az egyistenhit is a dualizmus cáfolata, mert ha a világ egynemű, az egész mindenséget egyetlen Teremtő alkotta, és azóta is Ő vezérli, akkor a dualizmus hirdette kettősség még értelmetlenebb és hazugabb.

A következő állomás ebben a folyamatban a vándorló-gyűjtögető nomád pásztorkodó életmódról a letelepedésre és mezőgazdaságra való áttérés volt. Ennek során kialakult egy, a Földön korábban soha nem létezett új életforma***: a háziasított*** állat. Mindenki, aki velük foglalkozott és foglalkozik a mai napig, az elefánt-vezetőtől a tevehajcsáron át a marhapásztorig; a juhászon, a kanászon át a háznál, istállóban lovat, tehenet, disznót, a ház körül baromfit tartó parasztcsaládig a zsigereiben érezte s érzi ma is, hogy az állat igenis öntudattal rendelkező, észlelni, érzékelni, szenvedni, örülni tudó élőlény, tanítani, nevelni lehet (majd' azt nem mondom: lelke van). A dualizmussal csak a szadista, állatkínzó elmebetegek takaróztak.

Valakinek tán nem tetszik a háziállatok szoktatása, idomítása? Nem elég humánus?

És a gyerek bilire szoktatása, családi, társadalmi életre való nevelése, idomítása, az tetszik?

Külön fejezet a kutya. Óriási irodalma van. A kutya olyan régen és olyan közel él az emberhez, hogy gyakran többet tud rólunk, mint mi magunk, mert az ő legfőbb figyelme tárgya az ember, az ember viszont millió dologra figyel önmaga mellett. A kutya szeretete, ragaszkodása, hűsége, tisztessége legendás. Nincsenek előítéletei. A fájdalmat is elfogadja a kezedből, mert nem tételezi föl, hogy bántani akarod, tudja, hogy jót akarsz. Lehetsz rongyos, büdös, öreg, tetves, csúnya, púpos, strici, kurva, rablógyilkos; a kutyád imádni fog. A kutya a dualista ostobaság legfőbb cáfolata. A kutya jobb, mint az ember. De kitől tanulta?

(Ha nem tudsz felelni rá, legalább te tanulj tőle.)

A kutya titka, hogy falkaállat, de a falka, amibe tartozik, nem a kutyafalka –, ahogy a farkasé a farkasfalka –, hanem az emberfalka, az emberi közösség, legtöbbször a család. A kutya félig ember, annak is tekinti magát. De ezt a normális ember is tudja, vagyis, hogy a kutyája félig ember; családtag.

Tragikus, hogy a kutya csak tíz-tizenöt évig él. Így nagyjából évtizedenként családtagot temetünk.

A rája nem kutya, nem is emlős. Hal. Kommunikálhat a hal az emberrel? Úgy látszik, igen. A könnyűbúvár azt vette észre, hogy egy rája – jóval nagyobb, mint ő –, akar tőle valamit. De nem támadni akarja. Mintha segítséget kérne. Sőt, „könyörögne", ahogy az eredeti leírás fogalmazott. A búvár rájött, hogy a rája szemébe (illetve mellé) négy-öt horog akadt bele. Az egyiket kiszedte. A rája, bár fájhatott neki, türelmesen tűrte, akár egy kutya.

A búvár fölment levegőért, visszajött, a rája megvárta, és engedelmesen hagyta, hogy a búvár a második horgot is kiszedje.

A búvár ismét fölment levegőért, újra lemerült, a rája ugyanott várt rá, míg a harmadik horgot is ki nem szedte, és így tovább.

Mikor a búvár végzett, még egyszer lemerült megnézni, minden rendben van-e, és mintegy elköszönni. A rája megvárta, és rendben elköszöntek. A rája csak ezután hömpölygött tovább.

Vajon meg is köszönte a rája a segítséget? Nagy kérdés az etológusok számára. Szerintem, bár én nem vagyok szakember, megköszönte. (A történet több változatban is terjed a NET-en, a lényeg mindnél azonos.)

*

Tehát: nincs lényegi különbség az ember és a természet között. A földi élőlények (zoológiai szint!) között, az embertől az alig ismert tengeri állatokig, csak fokozati különbség van. Kialakulásukat, alkalmazkodó- és küzdőképességüket, erejüket és IQ-jukat megközelítő pontossággal Darwin írta le. De *csak megközelítő* pontossággal. A rája hal. A darwini listán jóval az emlősök alatt áll, a fönt leírt esetben azonban úgy volt képes viselkedni, akár egy magasan fejlett emlős. Tudta, hogy az az általa sose látott lény a tengerben segíteni tud rajta. Tudta, hogy nem öli meg, nem eszi meg, segíteni fog neki. De nem onnan, hogy az **embert** ismerte. *Ezt a bizonyos* élőlényt, *ezt* a könnyűbúvárt ismerte, *erről* tudta, hogy – kivételesen – iránta jóindulatú lesz.

Honnan ez a tudás? Valójában egyelőre semmit sem tudunk a földet benépesítő élőlények IQ-járól, egymásról való tudásáról, arról, például, hogy a leegyszerűsített „táplálkozás láncolatán" kívül, milyen

nagyszámú, bonyolult, még föl nem tárt kapcsolat, viszony köti össze, illetve választja el egymástól az élőlényeket. Voltaképpen ***fogalmunk sincs*** az élőlényeknek a tudásunk mai szintjén föltételezett fejlettségi fokának, IQ-jának, kapcsolatrendszerének, egymásról való ismeretének egzakt, tudományos bizonyítékairól. Csak sejtjük, hogy az egész rendszer ***sokkal bonyolultabb***, mint eddig hittük.

Tudod, milyen okos a pók? És hogy miért? Milyen okos az albatrosz, és miért? Vagy éppen az elefánt, és ő is, miért?

Na ugye!

A dualizmus, már céloztam rá, nem csak az állattól, természettől választja el az önhitt embert, de ha az emberek egy csoportja valami kollektív disznóságot készül elkövetni az emberek egy másik csoportja ellen, mindig dualista elméletekkel takarózik.

Itt az amerikai földrészen történelmileg is, máig élő következményeiben is közel van hozzánk az amerikai rabszolgatartás. A szabad USA déli államaiban sem volt jobbágyság, így a nagy gyapottermesztő latifundiumok számára nem volt munkaerő. Erre a földbirtokosok kitalálták, hogy Afrikából vásárolnak (potom pénzért) feketéket rabszolgának, akikkel aztán az ókori rabszolgatartókat is megszégyenítő kegyetlenséggel bántak.

De a mégoly pénzéhes keresztény amerikaiak is érezték, hogy itt valami nincs rendben, az egész rabszolgarendszer Jézus igéivel nem egyeztethető.

Nosza, jól jött a dualizmus! Kitalálták, hogy csak a fehér ember az *ember*, csak őt teremtette isten saját képére és hasonlatosságára, a fekete nem ember. Barom. Beszélő állat. Így aztán a rabszolgatartó minden morális felelősséget elhárított magától.

Ez eddig filozófia, de a tudomány, a genetika eljutott a géntérképekig. A géntérképek elemzése során kiderült, hogy a gének elenyésző kisebbsége, alig egy-két ezrelék felelős a bőr-, haj-, szemszínért, az arcformáét. Ha magad elé képzeled az emberi test anatómiáját, ez természetes. Vagyis, hogy a dualizmus hazugság, azt az egzakt tudomány is igazolta.

Varietas delectat, szoktam a régi rómaiakra hivatkozni, de lám, azért a változatosságért, ami gyönyörködtet, génjeinknek alig néhány ezreléke felelős; s persze azért a változatosságért is, ami az emberi fajtákat megkülönbözteti, – amitől más a zsidó és más az „árja" –, és amiért ádáz dühvel vagyunk képesek halomra gyilkolni egymást.

Vörösmarty sok ezer kilométerről már a 19. század közepén így látta mindezt.

Hogy még alig bír a föld egy zugot,
Egy kis virányt a puszta homokon
Hol a legkelendőbb név az emberé, (…)
Kivéve, aki feketén született,
Mert azt baromnak tartják e dicsők
És isten képét szíjjal ostorozzák

De a rabszolgafölszabadítás nem morális alapon történt, nem is a genetikából, hanem a társadalmi igényekből indult ki. Az iparosodott északon nem rabszolga kellett, hanem bérmunkás. Az ellentét Észak és Dél között háborúhoz is vezetett.

Hagyjuk el Amerikát.

Az örmény népirtást azzal indokolták a törökök, hogy az örménynek nincs emberi habitusa, kártevő, alsóbbrendű lény, féreg. Minket Isten alkotott saját képére, de az örmény nem ember, ha útban van, ki lehet irtani, mint a férget.

Mi ez, ha nem dualizmus?

A kiirtandó embereket „kártevőknek", „baktériumoknak" „patkánynak" minősítő szóhasználat Hitlernél nem véletlenül ismétlődik. Mert ugyanarról a dualista ideológiáról van szó, amiről föntebb beszéltem.

Ugyanerre a mintára tartotta Hitler fölsőbbrendűnek, Herrenvolknak a germán fajt, melynek élettér kell, és ezért a szláv és egyéb európai népek nagyját ki kell irtani, a maradék pedig rabszolgája lehet a német Übermenschnek. A zsidó Unmensch. Nem-ember. Féreg, patkány, az írmagja is kiirtandó.

Mi ez? Kristálytiszta dualizmus.

A következmény: hatmillió zsidó ellen elkövetett genocídium, gáz- és tűzhalál, plusz a második világháború 52 millió áldozata.

Ötvenkét millió ember erőszakos halála úgy függ össze a csirkegyárakkal, hogy a gyalázatot mindig a dualizmussal, a másság fölfokozásával magyarázzuk. Azt mondjuk: én igen, ő nem.

Mi igen, ők nem.

Minket megillet az empátia, a szolidaritás, mondjuk ki: a szeretet, őket nem. Pedig mit bizonyít csak a rája esete is a könnyűbúvárral? Gőzünk sincs a földi élőlények közötti kapcsolatoknak sem a mennyiségéről, sem a minőségéről, a mélységéről és bonyolultságáról, csak ostoba gőggel pöffeszkedünk. [2019.10.24.]